

Regiorapportage De Vallei

In opdracht van de SER Gelderland

Augustus 2008

Drs. J.D. Gardenier
L.T. Schudde
M. Nanninga MSc

CAB
Martinikerkhof 30
9712 JH Groningen
050 - 3115113
cab@cabgroningen.nl
www.cabgroningen.nl

Inhoudsopgave

INLEIDING	2
1 KENGETALLEN DE VALLEI	3
1.1 Demografische ontwikkeling	3
1.2 Beroepsbevolking en participatiegraad	4
1.3 Werkgelegenheid	5
1.4 Vacatures	8
1.5 Uitkeringen	10
1.6 Niet-werkende werkzoekenden	10
1.7 Onderwijs	11
2. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	14

Inleiding

Deze regiorapportage is een onderdeel van de *informatievoorziening arbeidsmarkt Gelderland 2007-2012*. Dit is een samenwerkingsverband tussen het CAB, de Rijksuniversiteit Groningen en de provincie Gelderland in opdracht van SER Gelderland. In dit project worden de ontwikkelingen op de Gelderse arbeidsmarkt voor de komende 5 jaar in beeld gebracht.

Daarbij wordt aandacht besteed aan de economische ontwikkeling, werkgelegenheid, bedrijvigheid, bevolking, werkloosheid, uitkeringen en onderwijs. In een discrepantieanalyse wordt de krapte op de arbeidsmarkt in de provincie Gelderland in beeld gebracht. Tenslotte wordt aandacht besteed aan het concept van de transitionele arbeidsmarkt. De transitionele arbeidsmarkt onderscheidt meer bewegingen op de arbeidsmarkt dan van werk naar niet-werk en andersom. Er wordt onderscheiden naar stromen naar de arbeidsmarkt vanuit scholing, inactiviteit, zorg en pensionering.

In de regiorapportage vindt een vertaalslag plaats naar de regio. Deze vertaalslag is deels kwantitatief (cijfermatig) en deels kwalitatief onderbouwd. Hiervoor hebben we gebruik gemaakt van expertpanels en een meer trendmatige analyse. In de regiorapportage wordt ook nadrukkelijk ingegaan op de agendering van de arbeidsmarktthema's. De provincie Gelderland heeft de regio's in de provincie Gelderland, waar soms een POA of RPA actief is, nadrukkelijk benoemd als een organisatieniveau voor de uitvoering van het arbeidsmarktbeleid.

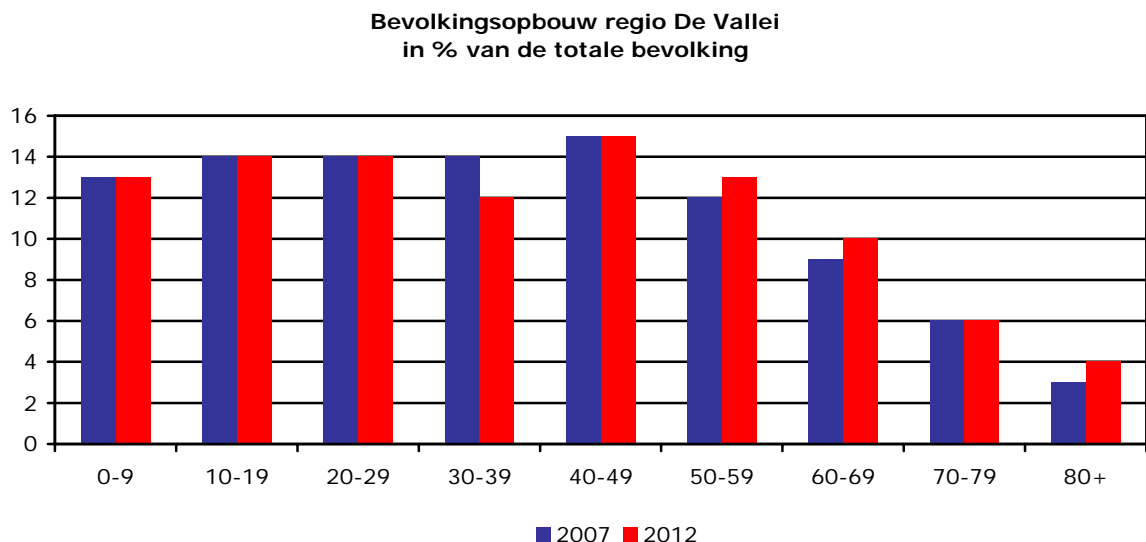
In onze benadering van arbeidsmarktinformatie is het daarom vooral belangrijk om de samenwerking van de verschillende partijen op de thema's te voorzien van relevante informatie en inzicht te verstrekken in de ontwikkelingen op het gebied van bijvoorbeeld demografie, werkgelegenheid en onderwijs. De regio's verschillen onderling in hun economische structuur en bevolkingsopbouw, toch kennen ze allemaal vergelijkbare bewegingen. De regio wordt in deze rapportage dan ook vooral als een schaal voor de uitvoering beschreven.

1 Kengetallen De Vallei

Dit hoofdstuk bevat een aantal kengetallen over de regio De Vallei. De WGR-regio De Vallei omvat de gemeenten Barneveld, Wageningen, Ede, Scherpenzeel en Nijkerk. Het betreft hier cijfers over de demografische ontwikkeling, de beroepsbevolking, de participatiegraad, de werkgelegenheid, werkloosheid, uitkeringen, vacatures en onderwijs. Om de ontwikkeling van de regio in kaart te brengen, zijn daar waar mogelijk ook prognoses voor de ontwikkeling tot 2012 meegenomen. Voor een aantal onderwerpen waren deze gegevens niet voor handen. Om cijfers beter te kunnen plaatsen, is zoveel mogelijk een vergelijking gemaakt met de provincie Gelderland in zijn geheel.

1.1 Demografische ontwikkeling

In 2007 telt de totale bevolking van De Vallei 241.900 personen. Volgens een prognose van Bureau Economisch Onderzoek van de provincie Gelderland zal dit aantal tot 2012 stijgen met 2,1% naar 246.900 inwoners. In de provincie Gelderland als geheel is de bevolkingsgroei lager, namelijk 1,2%.

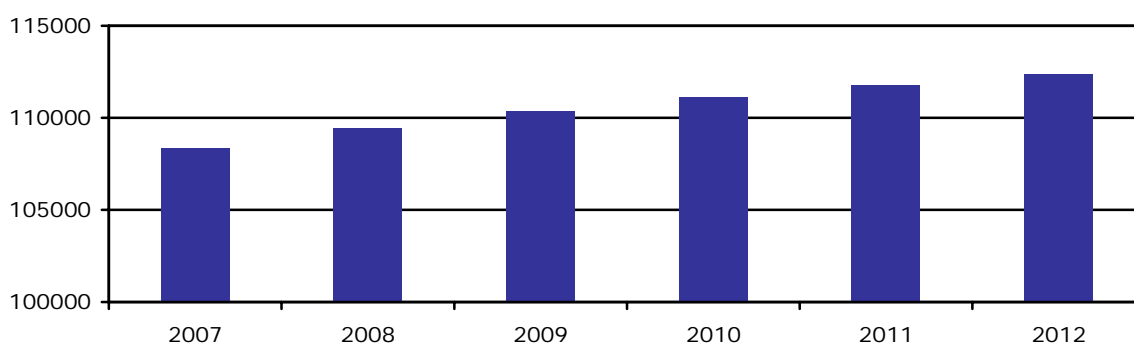
Bron: Bureau Economisch Onderzoek, Provincie Gelderland, bewerking CAB

De verwachting is dat er in de regio De Vallei tot 2012 sprake zal zijn van een lichte vergrijzing van de bevolking. De Vallei kent in vergelijking met de provincie Gelderland een relatief jonge bevolking (0-29 jaar). Daar staat tegenover dat de 'oudere' bevolking (50+) van De Vallei tot 2012 sterker zal groeien.

1.2 Beroepsbevolking en participatiegraad

De totale beroepsbevolking van de Vallei omvat in 2007 108.300 personen. De verwachting is dat dit aantal tot 2012 toe zal nemen met 3,7% tot 112.300 personen. Dit is een sterke stijging in vergelijking met de gehele provincie Gelderland, waar de toename 2,1% zal zijn.

Ontwikkeling beroepsbevolking 2007-2012
regio De Vallei

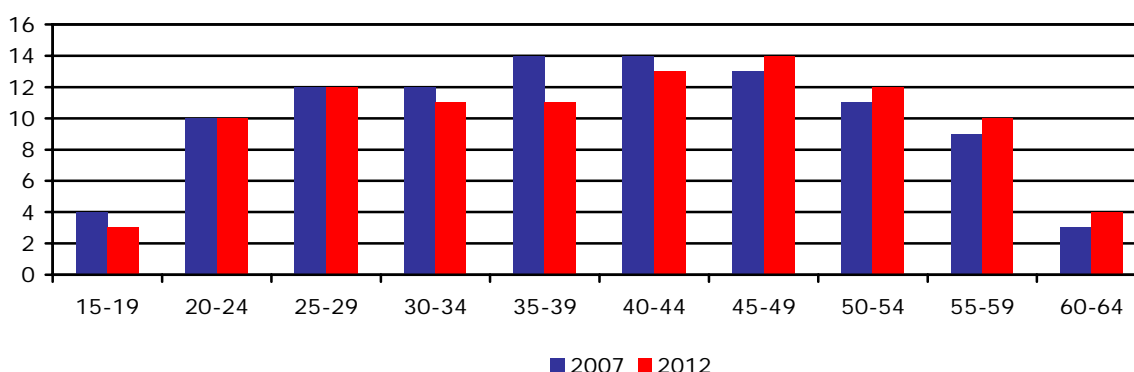
Bron: Bureau Economisch Onderzoek, Provincie Gelderland

De geprognosticeerde stijging van de beroepsbevolking wordt vooral veroorzaakt door een toename van het aandeel 'ouderen' en een hogere participatie van vrouwen.

Als we kijken naar de leeftijdsopbouw van de beroepsbevolking, dan blijkt dat deze vooral zal stijgen onder de leeftijdscategorie 45-65 jaar. Een daling zal plaats vinden onder de groep 30-39 jarigen en jongeren in de leeftijd van 15-19 jaar.

De ontwikkelingen in de provincie als geheel zijn vergelijkbaar met die in De Vallei. Het valt op dat het aandeel jongeren in de totale beroepsbevolking voor De Vallei hoger ligt dan voor de provincie. Het omgekeerde geldt voor het aandeel ouderen, dat in De Vallei juist lager ligt.

Leeftijdsopbouw beroepsbevolking regio De Vallei
in % van de totale beroepsbevolking

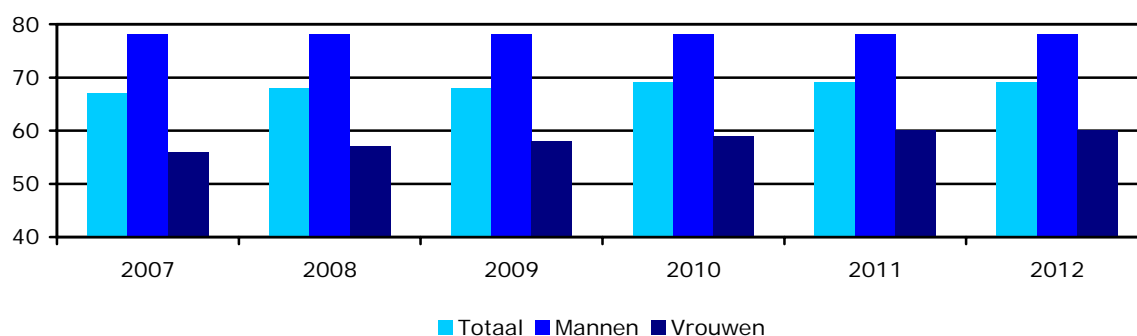
Bron: Bureau Economisch Onderzoek, Provincie Gelderland, bewerking CAB

Uit onderstaande figuur blijkt dat de bruto participatiegraad (de beroepsbevolking als percentage van de totale bevolking van 15 tot 64 jaar) van 2007 tot 2012 met 2 procentpunt zal stijgen. Deze toename wordt veroorzaakt door een hogere participatie

van vrouwen op de arbeidsmarkt. Deze zal over bovengenoemde periode stijgen van 56% naar 60%. De participatie van mannen blijft stabiel op 78%.

In de provincie Gelderland als geheel is de participatie van vrouwen groter (59% in 2007 en 63% in 2012). De participatie van mannen is gelijk aan die van De Vallei en zal de komende jaren eveneens stabiel blijven.

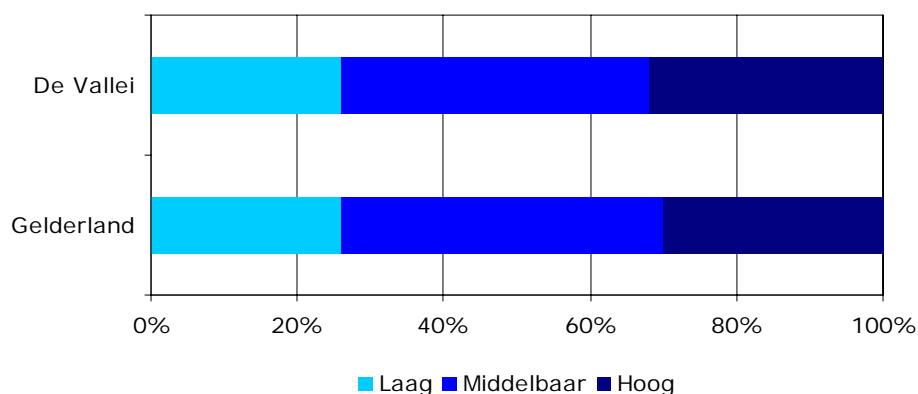
**Ontwikkeling bruto participatiegraad 2007-2012
regio De Vallei**

Bron: Bureau Economisch Onderzoek, Provincie Gelderland, bewerking CAB

Er zijn vrijwel geen verschillen tussen de verdeling van de beroepsbevolking naar opleidingsniveau tussen de regio De Vallei en de provincie Gelderland. Het grootste gedeelte van de beroepsbevolking heeft een opleiding op middelbaar niveau genoten.

**Beroepsbevolking naar opleidingsniveau 2003/2006
regio De Vallei**

Bron: berekening CAB

1.3 Werkgelegenheid

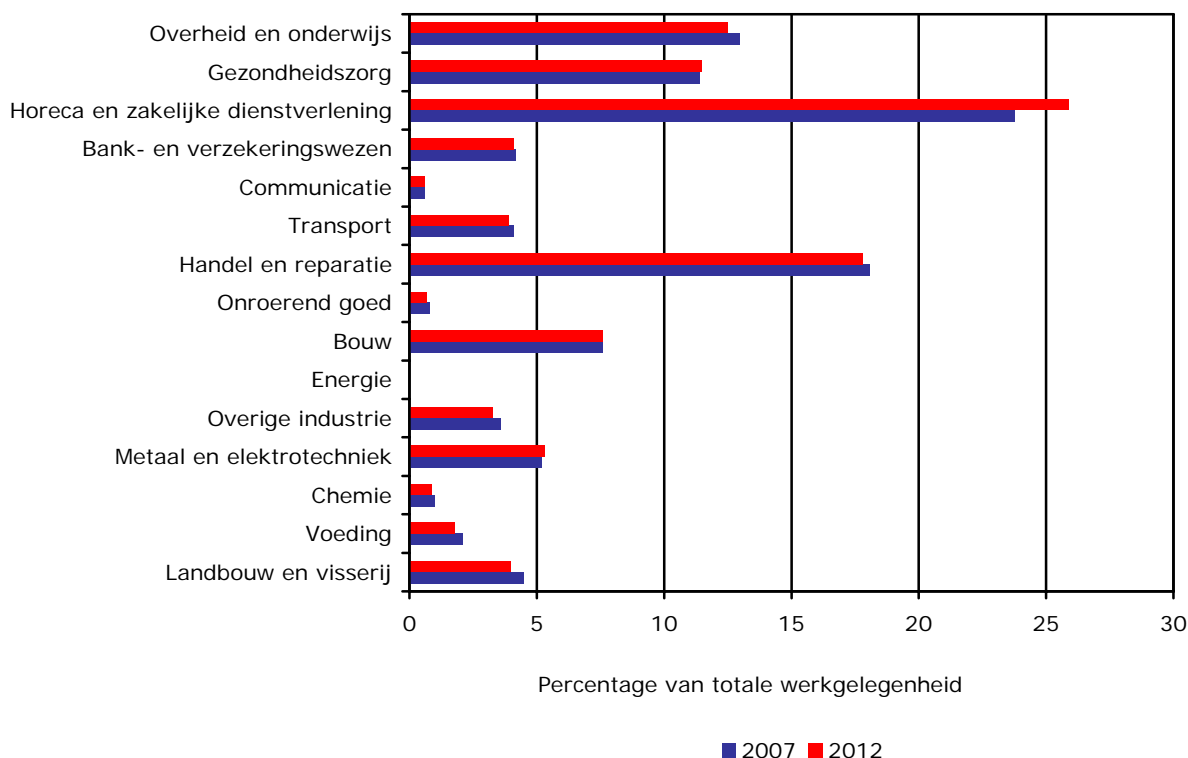
Het aantal banen van meer dan 12 uur per week zal van 2007 op 2012 met 3% stijgen (van 104.300 naar 107.300). Het aantal banen van minder dan 12 uur per week zal met 5,2% stijgen (van 19.000 naar 20.000). Het aantal 'kleine banen' zal dus sterker toenemen dan het aantal 'grote banen'. De vraag is hoe flexibel werknemers met een baan van minder dan 12 uur per week zijn. Willen zij op termijn doorgroeien naar een baan van meer dan 12 uur per week of willen zij in de toekomst in 'kleine banen' blijven werken?

De stijging van zowel het aantal grote als het aantal kleine banen is in de provincie Gelderland minder sterk dan in De Vallei. In Gelderland als geheel stijgt het aantal banen van meer dan 12 uur per week met 1,8%. Het aantal banen van minder dan 12 uur per week stijgt met 4,2%. De groei van de werkgelegenheid in De Vallei is dus vrij sterk en bovengemiddeld. De Vallei ligt relatief dicht bij de Randstad en is in die zin een interessant vestigingsgebied voor bedrijven.

De structuur van de werkgelegenheid in de regio De Vallei zal naar verwachting in 2012 weinig verschillen van de huidige situatie. Het aandeel van de sector horeca & zakelijke dienstverlening zal nog groter worden. Het aandeel van een aantal andere sectoren als overheid & onderwijs, industrie en landbouw & visserij zal afnemen.

De structuur van de werkgelegenheid en de verwachte ontwikkelingen voor De Vallei verschillen weinig van die van de provincie Gelderland als geheel. Het aandeel van de sector gezondheidszorg is in de provincie groter. Het aandeel van horeca & zakelijke dienstverlening is ook in de provincie als geheel zeer groot, maar iets minder groot dan in De Vallei.

**Werkgelegenheid naar sectoren >= 12 uur
regio De Vallei**

Bron: Bureau Economisch Onderzoek, Provincie Gelderland, bewerking CAB

In de discrepantieanalyse¹ voor de provincie Gelderland valt op dat de vraag naar managers, administratief, economisch en commercieel personeel in de provincie Gelderland veel groter is dan het aanbod. Deze krapte zal in 2012 nog groter zijn. De

¹ Het gaat hier om de discrepantieanalyse die voor de provincie Gelderland is uitgevoerd in het kader van het huidige onderzoek. Hierin is de aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt onderzocht voor de jaren 2008-2012.. In de discrepantieanalyse wordt niet gerapporteerd op het niveau van de verschillende regio's. Wel geven de uitkomsten voor de provincie Gelderland als geheel een indicatief beeld voor de ontwikkelingen in de regio's.

sectoren horeca & zakelijke dienstverlening en handel & reparatie zijn in de regio De Vallei sterk vertegenwoordigd en kunnen in de nabije toekomst problemen ondervinden wat betreft het vinden van voldoende personeel.

Binnen zowel de lagere als binnen de middelbare en hogere beroepen is in 2008 en 2012 sprake van een zeer krappe arbeidsmarkt in de medische sector. Dit betekent dat het in de nabije toekomst moeilijk zal worden voldoende personeel voor deze sector te vinden. De medische sector is in de regio De Vallei de op vier na grootste.

Als we naar de verschillende beroepsniveaus in de discrepantieanalyse kijken, valt op dat er aan de onderkant van de arbeidsmarkt sprake is van ruimte. Dit geldt voor zowel 2008 als 2012. De grootste krapte bevindt zich momenteel (en ook in 2012) in de middelbare beroepen. De krapte in de hogere en wetenschappelijke beroepen zal de komende jaren toenemen.

Discrepantieanalyse provincie Gelderland

	2008	2012
Totaal elementaire beroepen	-	-
Agrarisch	+	+
Technisch	0	+
Transport	-	-
(Para)medisch	++	++
Administratief, commercieel e.d.	0	+
Beveiliging	++	++
Verzorgend	-	0
Totaal lagere beroepen	0	0
Agrarisch	++	++
Technisch	++	++
Transport e.d.	++	++
(Para)medisch	++	++
Administratief, commercieel e.d.	+	++
Juridisch, bestuurlijk, beveiliging	++	++
Taalkundig, cultureel	+	+
Gedrag en maatschappij	0	+
Verzorgende e.d.	0	+
Totaal middelbare beroepen	++	++
Pedagogisch	0	0
Technisch	+	+
(Para)medisch	++	++
Administratief, commercieel, economisch, e.d.	+	++
Taalkundig, cultureel	0	0
Gedrag en maatschappij e.d.	0	0
Managers e.d.	+	++
Totaal hogere beroepen	0	+
Pedagogisch	0	0
Technisch	0	+
(Para)medisch e.d.	0	0
Economisch, administratief e.d.	+	++
Juridisch, bestuurlijk	0	0
Gedrag en maatschappij e.d.	0	0
Managers	++	++
Totaal wetenschappelijke beroepen	0	+

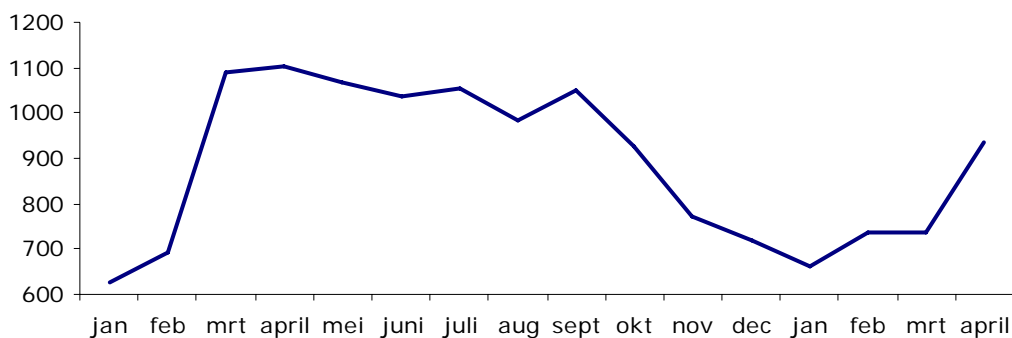
De discrepantieanalyse heeft betrekking op de provincie Gelderland als geheel. De sectoren die in De Vallei het grootste zijn qua werkgelegenheid en waarin sprake is van krapte of waarin krapte te verwachten is, zijn gearceerd (++ is een zeer krappe arbeidsmarkt, -- een zeer ruime arbeidsmarkt). De elementaire beroepen zijn niet naar sector uitgesplitst.

1.4 Vacatures

De volgende paragraaf bevat gegevens over vacatures. Het gaat hier om vacatures die aan het einde van iedere maand bij het CWI openstaan. Over het algemeen is ruim een derde van het totale aantal openstaande vacatures bij het CWI bekend. Het marktgebied van het CWI verschilt per sector en per beroepsgroep. Zo zijn vacatures binnen de sector zakelijke dienstverlening oververtegenwoordigd. Vacatures voor hoger opgeleiden zijn bij het CWI ondervertegenwoordigd. De vacatures die bij het CWI geregistreerd staan geven zodoende een indicatief beeld van alle vacatures in de regio.

Wat opvalt als we naar de ontwikkeling van het aantal openstaande vacatures kijken, is dat er zeer sterke groei heeft plaatsgevonden in maart 2007 en een sterke daling van september 2007 tot januari 2008. De stijging in maart 2007 zien we in maart 2008 niet terug. Het aantal vacatures blijft dan praktisch gelijk. Verder valt op dat het aantal openstaande vacatures in de zomermaanden groter is dan in de wintermaanden. Er is dus een duidelijke 'seizoenspiek' waar te nemen.

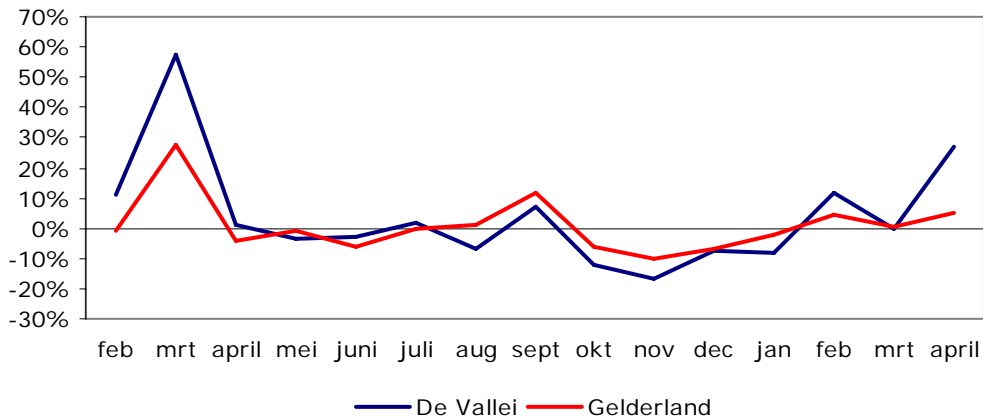
**Ontwikkeling openstaande vacatures
januari 2007 - april 2008
regio De Vallei**

Bron: CWI

De groeipiek in maart 2007 is in onderstaande figuur terug te zien. Ook in de provincie Gelderland heeft er in maart 2007 een stijging van het aantal vacatures plaatsgevonden, zij het in minder sterke mate. In maart 2008 blijft het aantal vacatures voor beide gebieden ongeveer gelijk. De groeipercentages voor De Vallei verschillen niet veel van die van de provincie. Ze volgen eenzelfde trend. Wel kent De Vallei grotere uitschieters, zowel naar boven als naar beneden. In april 2008 is in De Vallei bijvoorbeeld een sterke stijging van het aantal vacatures waar te nemen. In de provincie Gelderland is slechts sprake van een lichte stijging.

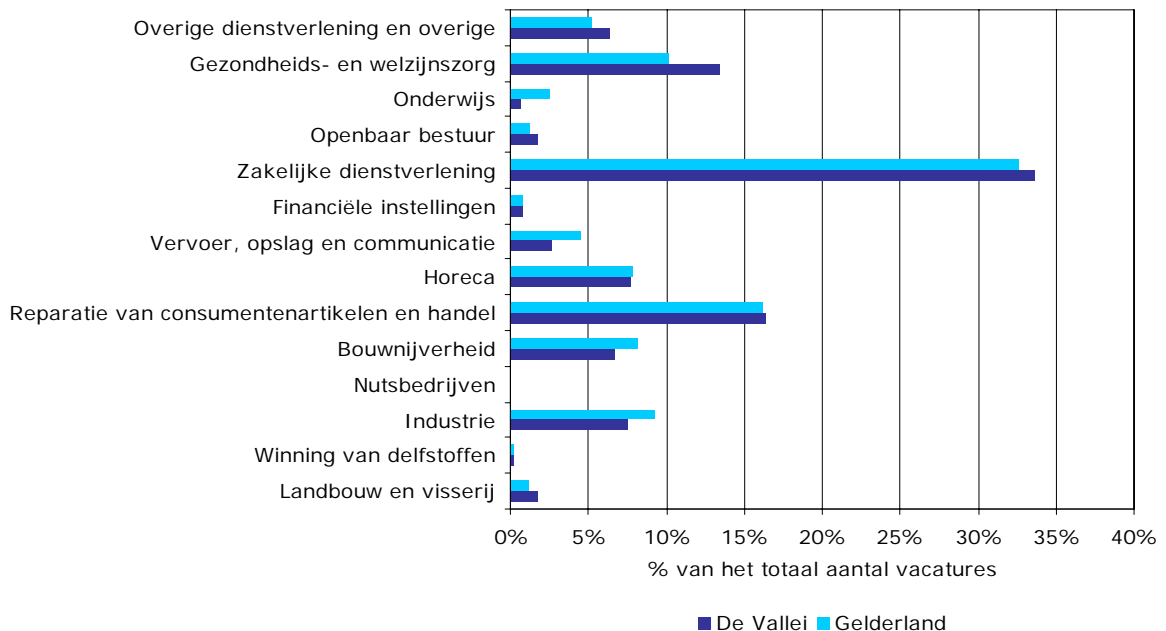
**Groei openstaande vacatures februari 2007 - april 2008
regio De Vallei**

Bron: CWI, bewerking CAB

In 2007 zijn gemiddeld de meeste openstaande vacatures te vinden in de sector zakelijke dienstverlening. Dit geldt zowel voor De Vallei als voor de provincie Gelderland. Eerder bleek al dat deze sector bij het CWI is oververtegenwoordigd. In De Vallei beslaat de sector gezondheids- en welzijnszorg een groter aandeel in het totale aantal openstaande vacatures dan in de Provincie Gelderland. Relatief gezien zijn er in de provincie meer vacatures in de sectoren onderwijs (in deze sector zijn in De Vallei heel weinig vacatures), vervoer, opslag & communicatie, bouwnijverheid en industrie. De verschillen zijn echter niet groot.

**Openstaande vacatures naar sector, gemiddelde cijfers 2007*
regio De Vallei**

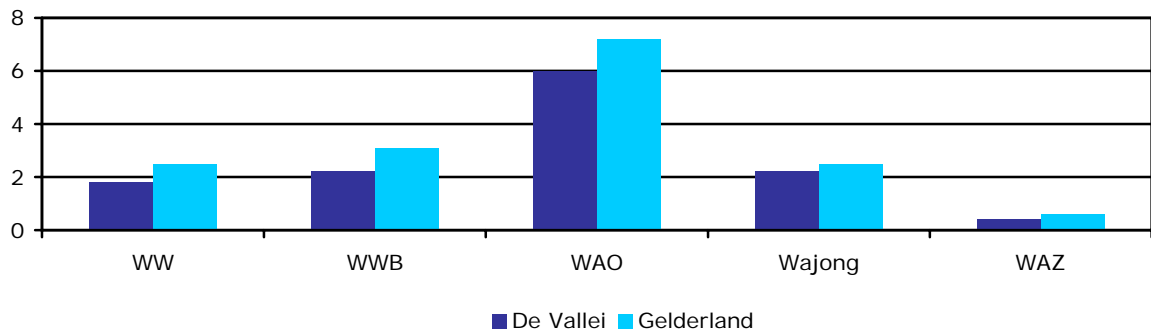
Bron: CWI, bewerking CAB

*De gemiddelden zijn berekend aan de hand van het aantal openstaande vacatures aan het einde van iedere maand.

1.5 Uitkeringen

Als we het aantal uitkeringen afzetten tegen de totale beroepsbevolking, dan blijkt dat relatief veel mensen in zowel de regio De Vallei als de provincie Gelderland een WAO-uitkering ontvangen. Over het algemeen zijn er in de regio De Vallei relatief weinig mensen die een uitkering ontvangen.

Uitkeringen 4e kwartaal 2007 regio De Vallei
in % van de beroepsbevolking

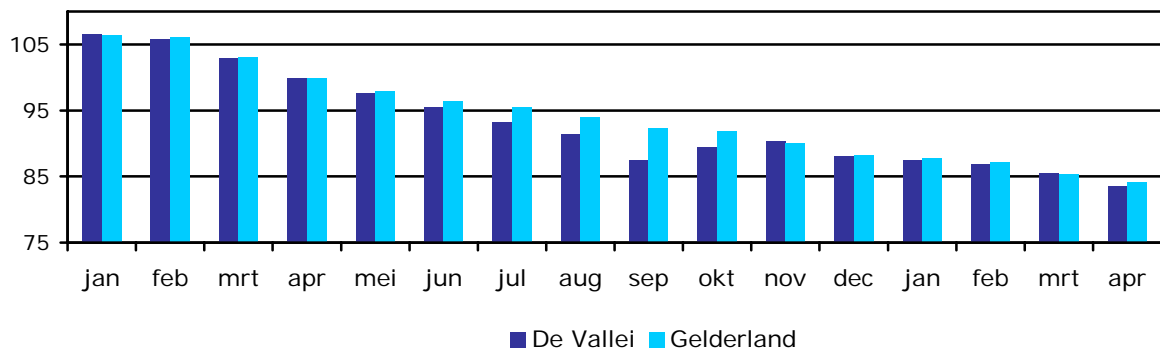

Bron: Bureau Economisch Onderzoek, Provincie Gelderland & CBS, bewerking CAB

1.6 Niet-werkende werkzoekenden

In december 2007 zijn er in De Vallei zo'n 4200 Niet-werkende werkzoekenden (Nww-ers). Dit is 3,9% van de beroepsbevolking. In de provincie Gelderland zijn relatief gezien meer Nww-ers. Daar behoort 5,7% van de beroepsbevolking tot de Nww-ers. Onderstaande figuur maakt duidelijk dat het aantal Nww-ers de eerste maanden van 2008 een stuk lager ligt dan dezelfde maanden een jaar eerder. Waar de provincie Gelderland een geleidelijke afname van het aantal Nww-ers kende, was er in De Vallei een sterkere daling tot september 2007 waar te nemen. Daarna steeg het aantal Nww-ers en daalde weer vanaf november.

Ontwikkeling NWW regio De Vallei
Indexcijfers jan 2007 - april 2008 (april 2007 = 100)

Bron: CWI, bewerking CAB

Zowel in De Vallei als in de provincie Gelderland als geheel is 63% van de Nww-ers langer dan een jaar werkloos. Deze groep mensen heeft over het algemeen een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Dit houdt in dat 37% van de Nww-ers minder dan een jaar werkloos is en met relatief weinig ondersteuning ingezet kan worden op de arbeidsmarkt.

Van de Nww-ers in De Vallei heeft 46% minimaal een MBO-opleiding (of HAVO of VWO) afgerond en heeft zodoende een relatief kleine afstand tot de arbeidsmarkt. Dit betekent dat 54% een opleiding op of beneden Vmbo niveau heeft. In de provincie Gelderland liggen deze percentages op respectievelijk 44% en 56%.

Over het algemeen zijn er in zowel de regio De Vallei als de provincie Gelderland relatief gezien meer niet werkende ouderen.

Uit bovenstaande gegevens blijkt dat het Nww-bestand van De Vallei erg lijkt op het bestand van de provincie als geheel en niet per definitie een grotere of kleinere afstand tot de arbeidsmarkt heeft.

1.7 Onderwijs

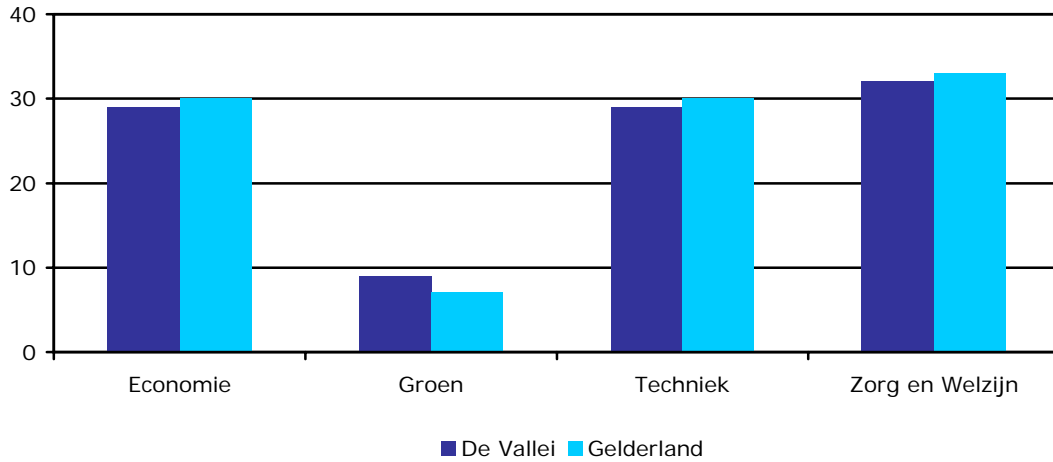
In onderstaande paragraaf worden alleen cijfers over deelnemers aan het MBO genoemd. MBO-opleidingen zijn zeer relevant voor de regionale arbeidsmarkt, omdat ongeveer 60% van de mensen die de arbeidsmarkt betreden een opleiding op MBO-niveau hebben afgerond.

Deelnemers MBO

In totaal volgen 7800 mensen in De Vallei een MBO-opleiding. Van hen doet 32% een opleiding in de richting zorg en welzijn. Dit is de meest populaire richting onder studenten. Voor de richtingen economie en techniek kiest 29% van de MBO-leerlingen. In vergelijking met de provincie Gelderland kiezen meer leerlingen een opleiding in de richting groen.

Uit de discrepantieanalyse blijkt dat de krapte op de arbeidsmarkt in de provincie Gelderland zich het sterkst manifesteert onder de middelbare beroepen. Onder andere de vraag naar administratief en commercieel personeel is groter dan het aanbod. Dit geldt ook voor de medische en de technische sector. In dit verband is het positief dat relatief veel leerlingen een opleiding in deze richtingen volgen en dat het aantal leerlingen evenredig over de richtingen is verdeeld. Het is overigens van groot belang om onderwijs en (MKB)bedrijven zo direct mogelijk te koppelen. Dit kan bijvoorbeeld gerealiseerd worden door stages en leerwerkplaatsen. Maar ook door docentstages of vakdocenten die les geven op het MBO.

**Verdeling MBO-deelnemers naar sector 2007
in % van het totaal aantal deelnemers**

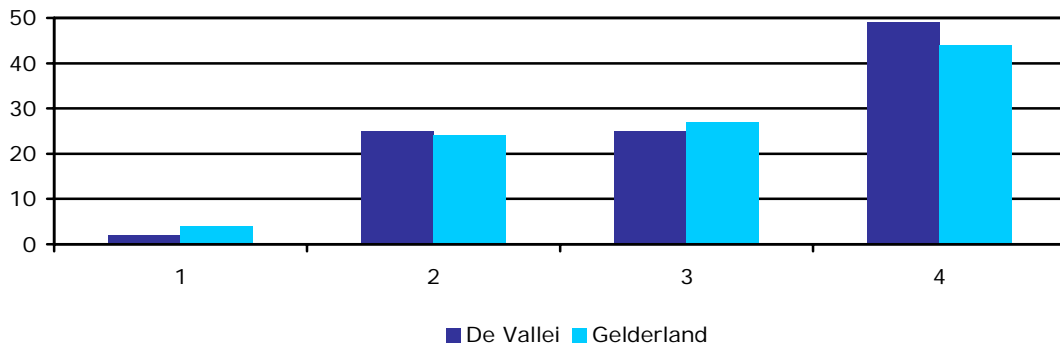

Bron: COLO, bewerking CAB

Bijna de helft van de MBO-leerlingen in De Vallei volgt een opleiding op niveau 4. Dit is relatief veel in vergelijking met de provincie Gelderland als geheel. Bij niveau 4 gaat het om leerlingen die kunnen doorstromen naar een HBO-opleiding.

In deze cijfers gaat het om het aantal *deelnemers* en niet om het aantal *gediplomeerden*. Niet alle deelnemers zullen hun opleiding afsluiten met een diploma. Uit onderzoek onder schoolverlaters blijkt dat van de BBL-deelnemers ongeveer tweederde uitstroomt naar de arbeidsmarkt. Van de BOL-deelnemers is dit een derde. Per niveau zit hier verschil in. De cijfers zijn dus een eerste indicatie voor beroepskeuze. Bovendien is er geen informatie beschikbaar over de sectoren waarin de afgestudeerde MBO-ers uiteindelijk terechtkomen. Wellicht is dit een andere sector dan de richting waarin zij zijn afgestudeerd.

**Verdeling MBO-deelnemers naar niveau 2007
in % van het totaal aantal deelnemers**

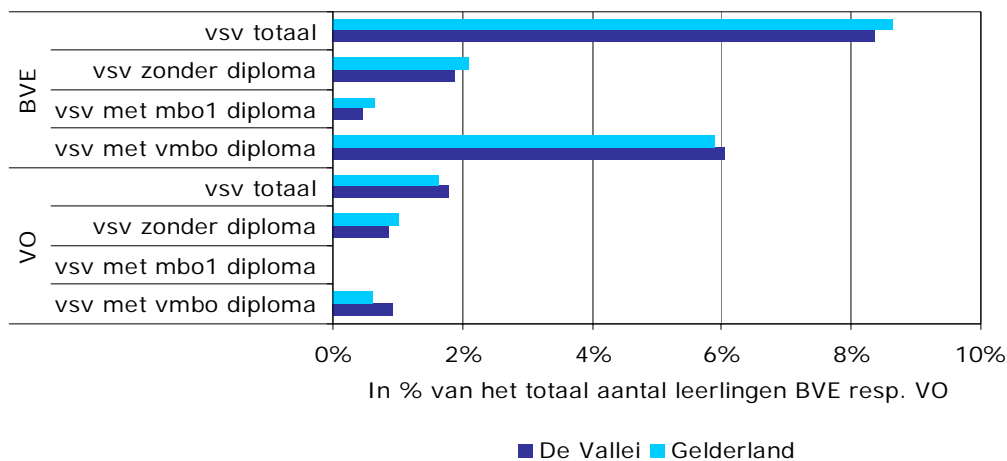

Bron: COLO, bewerking CAB

Voortijdig schoolverlaters

Voor zowel de regio De Vallei als voor de provincie Gelderland blijkt dat er in het schooljaar 2005/2006² relatief gezien veel meer voortijdig schoolverlaters zijn in het beroepsonderwijs dan in het voortgezet onderwijs. Voor De Vallei hebben we het hier over respectievelijk 553 en 261 voortijdig schoolverlaters. In de regio De Vallei zijn er relatief minder voortijdig schoolverlaters in het beroepsonderwijs en relatief meer in het voortgezet onderwijs. Opvallend is verder dat voor beide gebieden geldt dat het aantal voortijdig schoolverlaters met een vmbo-diploma relatief groot is.

**Voortijdig schoolverlaters schooljaar 2005/2006
regio De Vallei**

Bron: ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, bewerking CAB

² Omdat er geen recentere gegevens op regionaal niveau beschikbaar zijn, is wat betreft voortijdig schoolverlaters gebruik gemaakt van cijfers voor het schooljaar 2005/2006. Het is gebleken dat cijfers voor voortijdig schoolverlaten per jaar sterk kunnen verschillen.

2. Conclusie en aanbevelingen

Conclusie

De Vallei kan getypeerd worden als een jong, licht stedelijk gebied met een sterke dienstensector.

De Vallei kent in vergelijking met de provincie Gelderland een jonge bevolking en beroepsbevolking. De verwachting is dat zowel de bevolking als de beroepsbevolking de komende jaren sterk zal stijgen en vergrijzen. De stijging van de beroepsbevolking zal vooral worden veroorzaakt door een toename van het aandeel ouderen en een hogere participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt. De vrouwenparticipatie is in De Vallei overigens relatief laag. Het grootste gedeelte van de beroepsbevolking heeft, evenals in de provincie Gelderland, een middelbaar opleidingsniveau.

De verwachting voor de komende jaren is dat de groei van de werkgelegenheid in De Vallei vrij sterk en bovengemiddeld zal zijn. Vooral het aantal banen van minder dan 12 uur per week zal sterk stijgen. De sector horeca & zakelijke dienstverlening is net als in de provincie de grootste sector, maar heeft in De Vallei een nog groter aandeel in de totale werkgelegenheid. Krapte op de arbeidsmarkt is te verwachten in de sectoren horeca & zakelijke dienstverlening en handel & reparatie. Ook de gezondheidszorg krijgt te maken met een grotere vraag naar arbeid dan dat er aanbod is. Deze sector is de vierde qua werkgelegenheid in De Vallei, maar relatief gezien minder groot dan in de provincie als geheel.

Opvallend is verder dat het aantal vacatures bij het CWI in de zomermaanden beduidend hoger is dan in de andere maanden. Dit kan betekenen dat er in de regio veel werk is in sectoren als horeca, bouw en landbouw, wat vaak seizoensgebonden is. De werkgelegenheid in de sector horeca en zakelijke dienstverlening is vrij groot. De sectoren bouw en landbouw zijn relatief gezien niet veel groter dan in de provincie Gelderland als geheel. Opvallend is dat er in De Vallei relatief weinig mensen een uitkering ontvangen.

De meeste MBO-deelnemers volgen een opleiding in de richting zorg & welzijn, maar ook techniek en economie zijn goed vertegenwoordigd. Dit is positief omdat er krapte is te verwachten in de sectoren zakelijke dienstverlening, handel & reparatie en gezondheidszorg. Verder zijn er relatief veel deelnemers die een opleiding volgen op niveau 4. In vergelijking met de provincie Gelderland zijn er in De Vallei iets meer voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs en iets minder in het beroepsonderwijs.

Aanbevelingen

Op basis van deze regiorapportage zien wij een aantal aandachtspunten voor de regio. Het betreft hier geen adviezen op projectniveau, maar het benoemen van thema's die spelen of gaan spelen en die voor de regio een grote impact hebben. Omdat de arbeidsmarkt in Gelderland tussen de regio's ook belangrijke overeenkomsten kent zijn sommige aanbevelingen voor meer dan één regio of zelfs voor alle regio's opgenomen.

1. Pak de uitdaging aan de onderkant van de arbeidsmarkt op

Er is ruimte aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Uit de discrepantieanalyse blijkt dat in de elementaire en meeste lagere beroepen de arbeidsmarkt ruim is en blijft. Een groot deel van het arbeidsaanbod dat nu nog aan de kant staat heeft

een lage opleiding en verouderde of geen werkervaring. Dat vraagt om gerichte inzet van re-integratie-instrumenten. Een gevaar dat hierbij op de loer ligt is verdringing: een werkloze die met loonkostensubsidie aan de slag gaat duwt een ongesubsidieerde werkzoekende uit de markt.

Kijk dus kritisch naar de inzet van re-integratie-instrumenten die een hoog risico van verdringing met zich mee brengen. Creëer extra werkgelegenheid aan de onderkant van de arbeidsmarkt met perspectief op doorstroming naar werk op middelbaar niveau. De inzet van het netwerk onder werkgevers is daarbij van essentieel belang.

2. Zoek (sector) breed naar oplossingen voor knelpunten op middelbaar en hoger niveau

De arbeidsmarkt voor middelbaar en hoger opgeleiden blijft krap en wordt in een aantal sectoren alleen meer knapper. Belangrijk in dit proces is het herkennen en benoemen van concrete knelpunten en het vraaggestuurd opereren. Tweede vraag is of een knelpunt zichzelf niet via de marktwerking laat oplossen. Oplossingen liggen in verschillende richtingen en verschillen per sector. Te denken valt aan functiedifferentiëring, extra inzet van automatisering en ICT, het aantrekken van herintreders of zij-instromers (onderwijs en zorg) en het opzetten van (grensoverschrijdende) functiepools.

Oplossingen vragen wisselende coalities van partijen binnen en buiten het RAP of POA, die hierin faciliterend optreden. In het ene geval zal de bal meer liggen bij specifieke werkgevers en opleidingskolom binnen ROC's en HBO. In een ander geval kan de bal meer bij werkgevers, werknemers en bijvoorbeeld het CWI als intermediaire partij liggen.

3. Besteed aandacht aan flexibele arbeid

In de regio De Vallei is de participatie van vrouwen relatief laag. Om het voor vrouwen aantrekkelijk te maken om te gaan werken, is het belangrijk oog te hebben voor flexibele arbeid. Het is gebleken dat vrouwen vaak parttime werken. Om voor vrouwen zoveel mogelijk drempels weg te nemen om te participeren op de arbeidsmarkt, is het in dit verband ook belangrijk kinderopvang goed te regelen.

Ook met het oog op de vergrijzing van de beroepsbevolking is het belangrijk aandacht te besteden aan flexibele arbeid. Dit om het voor ouderen zo aantrekkelijk mogelijk te maken om langer door te werken en niet vervroegd uit te treden.

4. Houd rekening met de geografische ligging van de regio

De regio De Vallei ligt strategisch ingeklemd tussen enerzijds Utrecht/Amersfoort en anderzijds Arnhem/Nijmegen. Vanwege de centrale ligging heeft de regio grote aantrekkingskracht op bedrijvigheid. Arbeidsmarktbeleid zal altijd rekening moeten houden met andere arbeidsmarkten in de directe omgeving. Er zal sprake zijn van veel pendel naar steden buiten het gebied, maar er ligt hier ook een kans omdat er veel potentiële arbeidskrachten in de nabijheid zijn. Zowel vraag en aanbod worden in een groter gebied dan de WGR-regio gematcht. Dit biedt kansen voor een betere kwalitatieve en kwantitatieve matching van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.